

УДК 341.23:004.735

DOI: 10.31359/1993-0941-2020-39-47

О. А. Попрошаєва, кандидат юридичних наук,
доцент кафедри державного будівництва
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В ІНТЕРНЕТІ: КЕРІВНІ ПРИНЦИПИ РАДИ ЄВРОПИ ЩОДО ІНТЕРНЕТ-ПОСЕРЕДНИКІВ

***Анотація.** У статті розглянуто особливості використання та захисту прав людини та інтернет-посередників у мережі Інтернет відповідно до Рекомендацій Комітету міністрів Ради Європи державам-членам що стосуються інтернет-посередників. Оглянуто основні документи Ради Європи щодо інформаційного суспільства та захисту прав людини в мережі Інтернет. Узагальнено основні права та обов'язки держав та інтернет-посередників щодо міжнародної політики, пов'язаної із забезпеченням та захистом прав людини у цифровому просторі. Приділено увагу виокремленню проблем регулювання правовідносини в мережі Інтернет в Україні.*

***Ключові слова:** права людини, Рада Європи, інтернет-посередники, мережа Інтернет.*

Актуальність теми публікації. Інтернет є екстериторіальним інформаційним цифровим простором, у якому відбуваються

глобальні процеси соціальних комунікацій, що мають міжнародний характер [1]. Реалії сьогодення змусили людей розширити коло своєї життєвої діяльності із суто реального, об'єктивно існуючого світу до мало дослідженого та слабо контрольованого Інтернет-середовища, що розвивається стрімкими темпами. З іншого боку, сучасні інформаційно-комунікаційні технології мають величезний потенціал у контексті створення нових можливостей для реалізації прав та свобод людини. Водночас, невідзначеність правових рамок та принципів взаємодії людей, держав та Інтернет-посередників у віртуальному світі зумовлює появу нових загроз, викликів та небезпек, що потребують вироблення ефективних механізмів протидії. Нові технології несуть не тільки небачені можливості для інтелектуального, інформаційного та технічного прогресу, але й несподівані засоби вчинення злочинів.

Для України питання визначення правових взаємовідносин у мережі інтернет та рамок втручання держави в регулювання діяльності інтернет-посередників є вельми актуальним, оскільки інтернет в Україні набуває дедалі більшої популярності. Дослідники з Factum Group зазначили, що станом на вересень 2020 р. кількість користувачів інтернету зросла до 71% населення й сягнула 22,96 млн [2]. В Україні зареєстровано понад 6000 провайдерів із надання послуг доступу до мережі, і за швидкістю передачі даних згідно з підрахунками Speedtest Global Index на жовтень 2020 р. Україна опинилася на 58 місці серед 122 країн у рейтингу [3] Проте функціонування суб'єктів правовідносин у інтернеті, встановлення їхніх обов'язків та відповідальності в Україні наразі ускладнено недостатнім нормативно-правовим забезпеченням. Закон про телекомунікації, ухвалений ще у 2003 р., зараз застарів і не відповідає вимогам часу та євроінтеграційним обов'язкам України. Два законопроекти про електронні комунікації, які були подані до Верховної Ради, й досі не розглянуті [4], [5]. Як результат, у нормативно-правовому полі не визначено сферу онлайн-засобів комунікації та масової інформації. Немає чіткого розуміння самих меж втручання різних суб'єктів (і державних, і недержавних) у принципи управління й функціонування мережі та кіберпростору й наявності прав та відповідальності щодо його управління.

Тому постає надзвичайно важливим осмислення сутності керівних принципів Ради Європи щодо інтернет-посередників і можливості їх реалізації в Україні з огляду на пріоритетність прав і свобод людини в інформаційному просторі.

Стан дослідження теми. Виникнувши як суто технічний засіб передачі інформації, Інтернет перетворився на важливе соціальне явище, яке привертає увагу фахівців різних наук, у тому числі юридичної. Визначення поняття і специфіки регулювання правовідносин, що виникають у мережі Інтернет, стало предметом наукових досліджень і численних публікацій. Варто згадати наукові дослідження таких українських вчених, як К. С. Шахбазянової, Є. П. Литвинова, О. А. Присяжнюка, А. В. Чучковської, М. М. Дутова та ін. Проте у зв'язку з розвитком інформаційних технологій постають нові проблемні питання, які потребують детального розгляду та регулювання з метою адаптації вітчизняного законодавства до змін у інформаційній та інших сферах.

Метою публікації є розгляд керівних принципів Ради Європи щодо інтернет-посередників, які стосуються захисту прав людини в мережі Інтернет, їх вплив на законодавство держав-членів Ради Європи, а також визначення проблемних питань регулювання правовідносин у мережі Інтернет в Україні.

Виклад основного матеріалу. Провідним міжнародним документом, у якому викладено основні права людини, а також принципи реалізації зазначених прав, є Європейська Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод (далі – Європейська Конвенція) [6]. Права людини та мережа Інтернет тісно пов'язані між собою. Однак шлях урегулювання питань захисту прав людини в мережі Інтернет нарівні з правами офлайн є довгим і непростим. Питання регулювання Інтернету обговорювалися ще на Всесвітньому саміті з питань інформаційного суспільства, який проходив у два етапи (Женева – 2003 р. і Туніс – 2005 р.), де вперше було порушено питання належної ролі прав людини у сфері управління Інтернетом [7].

У рамках роботи Комітету міністрів Ради Європи було прийнято низку резолюцій на підтримку прав людини онлайн. Так, у 2005 р. було ухвалено Декларацію про права людини та верхо-

венство права в інформаційному суспільстві, яка підтвердила принцип, згідно з яким «свободу вираження поглядів, інформації та спілкування варто однаковою мірою поважати у цифровому та нецифровому середовищах, і вона не повинна бути предметом інших обмежень, аніж ті, що передбачені статтею 10 ЄКПЛ»[8].

У 2007 році Комітет міністрів Ради Європи прийняв Рекомендацію про сприяння свободі вираження поглядів та інформації у новому інформаційно-комунікаційному середовищі, у якій було підкреслено необхідність наділення індивідуальних користувачів правами та доступом до нового інформаційно-комунікаційного середовища. Водночас було констатовано, «що повинен бути встановлений справедливий баланс між правом на вільне вираження поглядів і обмін інформацією у новому середовищі та повагою до людської гідності та прав інших осіб»[9]. У 2012 році було ухвалено Резолюцію Ради з захисту свободи слова та інформації в інтернеті та онлайн засобів масової інформації, яка підтверджує, що права людини в інтернеті мають такий самий захист, як і інші права передбачені Європейською конвенцією [10]. У 2016 році з метою належної реалізації прав людини в мережі Інтернет Комітет міністрів Ради Європи ухвалив рекомендацію щодо інтернет-свободи, визнаючи ризики, пов'язані з регулюванням доступу в мережі Інтернет та можливостями провайдерів сервісів. Як зазначено в Рекомендації, механізми управління інтернетом на національному, регіональному чи глобальному рівні мають ґрунтуватися на розумінні інтернет-свободи [11]. У 2018 році було прийнято два документа: Рекомендацію СМ / Rec (2018) 1 Комітету міністрів державам-членам щодо плюралізму ЗМІ та прозорості володіння ЗМІ, яка закликала держави визначити засновані на правах людини і верховенстві права рамки, які закріплюють основні зобов'язання держав щодо захисту і просування прав людини в цифровому просторі і відповідні функції інтернет-посередників [12], та Рекомендацію СМ/Rec (2018) 7 Комітету міністрів державам-членам про принципи дотримання, захисту та реалізації прав дитини у цифровому середовищі, яка знову підтвердила зобов'язання держав-членів щодо забезпечення та

захисту прав дітей відповідно до Конвенції ООН про права дитини та Європейської Конвенції [13].

Виходячи із стандартів вищезазначених документів, держави мають права й обов'язки щодо міжнародної політики, пов'язаної з інтернетом. У реалізації своїх суверенних прав держави повинні відповідно до норм міжнародного права утримуватися від будь-яких дій, які можуть прямо або опосередковано завдати шкоди фізичним чи юридичним особам у межах чи поза межами їхньої юрисдикції. Будь-яке національне рішення або дія на обмеження прав людини та основних прав у інтернеті повинні відповідати міжнародним зобов'язанням і, зокрема, базуватися на законі.

В офіційних документах постачальників послуг із доступу до інтернету і розповсюджувачів інформації (інтернет-посередників, далі – ІП) називають провайдерами [14]. Вони контролюють онлайн простір, у межах якого користувачі можуть шукати, розмішувати інформацію та виражати свої погляди. ІП надають своїм клієнтам різноманітні послуги, чи то в якості провайдерів доступу, чи як провайдери інших послуг інформаційного суспільства (провайдери застосунків, контент-провайдери та/або хостинг-провайдери). У Керівних принципах у сфері прав людини для інтернет-провайдерів визначено, що не всі ІП відіграють однакову роль та мають однакові обов'язки по відношенню до користувачів. Вони можуть залежати від видів послуг, які надає ІП, і сегменту клієнтів, яких він обслуговує [15]. ІП мають доступ до різних об'ємів інформації (контенту і/або даних щодо трафіку), що підкреслює їх важливу роль і позицію стосовно прав і свобод користувачів. Втім на ІП не повинно покладатися загальне зобов'язання активно відслідковувати контент і дані щодо трафіку; проте в особливих випадках, визначених законодавством, та внаслідок конкретних розпоряджень від ІП може потребуватися допомога у відстежуванні контенту чи даних або передачі інформації про користувачів третій стороні.

Незважаючи на те, що провайдери послуг із доступу до інтернету мають технічну можливість керувати інформацією і транзитом потоку даних через мережі, якими вони оперують, а також вживати заходів, щоб запобігти доступу або поширенню неза-

конного або шкідливого вмісту, втручання до інтернет-трафіку може вплинути на якість послуг, що надаються інтернет-користувачам, і призвести до блокування, дискримінації або пріоритетності конкретних видів контенту, додатків і послуг і внаслідок порушити право на приватне життя та права на свободу вираження поглядів, які гарантовані відповідно до статей 8 і 10 Європейської конвенції [6]. У Рекомендації СМ / Rec (2016) 1 Комітету міністрів державам-членам із захисту й заохочення права на свободу вираження поглядів та права на приватне життя щодо мережевого нейтралітету зазначено: використання методів управління інтернет-трафіком, яке направлене на оцінку контенту, є втручанням у право на повагу до приватного і сімейного життя [16]. Таким чином, втручання держави в моніторинг інформації інтернет-простору має здійснюватися відповідно до ст. 8 Європейської Конвенції, бути перевіреним на відповідність чинному законодавству про право на приватне життя і захист персональних даних та розглянуте компетентним органом у кожній державі-члені, щоб оцінити таке втручання на відповідність законодавству.

Документи Ради Європи наголошують, що для гарантування вільного потоку ідей в інтернеті важливо обмежувати обов'язки ІП щодо попередньої перевірки контенту. Часто провайдерам важко маневрувати між національними законами та власними правилами перевірки контенту, а особливо це складно для соціальних мереж, які стикаються із суперечливими вимогами та погрозами держав повністю заборонити доступ у разі, якщо оскаржувана інформація не буде видалена. Підтвердженням цього є Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Ілдірим проти Туреччини» яке встановило, що повна заборона цілого сервісу як реакція на незаконний контент окремого сайту суперечить ст. 10 Європейської конвенції [17].

Соціальні мережі відіграють важливу роль у створенні та зміцненні цінності інтернету як форуму для дискусій. Вони уможливають реалізацію прав людини, особливо права на вираження поглядів, права на зібрання, та виступають каталізатором демократичної участі громадян у суспільних процесах.

Від самого початку розвитку інтернету ця сфера розглядається як саморегулятивна. Зокрема, саморегулювання закріплене в документах Ради Європи, у яких зазначено, що держави-члени мають заохочувати саморегулювання щодо контенту, який поширюється в Інтернеті, створення саморегулювальних стандартів для представників інтернет-суб'єктів, тощо [7].

Водночас обсяги інформації, що поширюються за допомогою ІП, швидкість поширення, наявність специфічних алгоритмів доставляння інформації тощо, а у підсумку вплив на процеси, які відбуваються у державах, зумовлюють необхідність у деяких державах визнати за цими ІП більшу відповідальність, аніж суто за посередництво, та встановити певні рамки, в яких повинні діяти інтернет-провайдери.

У 2018 році у Франції було прийнято Закон щодо протидії маніпулюванню інформацією, який регулює питання виборчого періоду та загальні правові норми. Закон установив обов'язок ІП щодо співпраці з державою, а також вимогу прозорості цифрових платформ та процедуру розгляду судового позову в пришвидшеному порядку, щоб мати можливість оперативно зупиняти поширення фальшивих новин [18]. Крім того, від ІТ вимагається вживати заходів, спрямованих на боротьбу з фальшивими новинами, та оприлюднювати ці заходи. Закон Федеративної Республіки Німеччина «Про захист мереж» (2017) також фактично змушує соціальні мережі підпорядковуватися національному законодавству у формі запровадження ефективних способів сповіщення про незаконний контент та його обов'язкове видалення. ІТ також мають видаляти будь-яку інформацію, про яку користувачі заявили, що вона порушує закон і якщо у судовому порядку доведено цей факт [18].

На рівні ЄС у Директиві «Про електронну комерцію» (2000) також міститься положення, відповідно до якого «надання інформаційних послуг контролюється від самого початку діяльності з метою забезпечення ефективного захисту громадських інтересів..., з метою посилення взаємної довіри між державами—членами важливо чітко наголосити на відповідальності з боку держави—члена, з території якої надходять послуги».

ги; більш того, з метою ефективного гарантування свободи надання послуг та правової визначеності для постачальників та одержувачів послуг, надання таких інформаційних послуг в принципі має підпорядковуватись законодавству держави-члена, на території якої знаходиться місце заснування постачальника послуг» [19]

Стрімкий розвиток мережі та її екстериторіальність породжують спроби деяких держав відреагувати на це явище, пов'язуючи його з класичними парадигмами суверенітету. Так, наприклад, владою Індії було ухвалено рішення, яким зобов'язали інтернет-посередників запровадити попередню цензуру контенту [7]. У найбільш радикальній формі це призводить до спроб повного контролю за контентом та інфраструктурою мережі в межах конкретної держави. Яскравим прикладом є Китай, Уряд якого посилив контроль за інтернетом за допомогою нового програмного забезпечення, яке дозволяє йому виявляти з'єднання та запобігати йому через віртуальні приватні мережі, що використовується для доступу до заблокованої державою контенту [18].

В Україні, на жаль, немає спеціального закону, який би врегулював правовідносини в мережі Інтернет та надав би чітке розуміння самих меж втручання різних суб'єктів (і державних, і недержавних) у принципи управління й функціонування інформаційного простору й наявності прав та відповідальності щодо управління мережею Інтернет. До того ж жодний з ІП, які діють у нашій державі, не зареєстрований в Україні [18]. Відповідно на ІП не поширюється дія українського законодавства, і українська держава не має жодного впливу на те, як вони регулюють контент у себе на платформі. Це означає, що інформаційні ресурси, які містять заборонений контент, фізично перебувають поза юрисдикцією держави, але мешканці України матимуть до них вільний доступ. Крім того, це регулювання ІП мережею непрозоре, адже воно часто здійснюється за допомогою алгоритмів, які захищає комерційна таємниця.

На сьогодні життя та розвиток людини вже не можна уявити без користування інтернетом, в якому складаються, зміню-

ються та припиняються безліч відносин. Тому потрібна згода між усіма учасниками щодо того, якими мають бути стандарти та наслідки користування інтернетом. Держава, інтернет-посередники і суспільство мають домовитися про ці стандарти для забезпечення національної безпеки держави та захисту прав людини у цифровому просторі.

Висновки. Перенесення суспільної взаємодії в онлайн-простір, становлення соціальних мереж як платформ для спілкування та висловлення власної позиції й ресурсу отримання новин для користувачів створили нові умови формування публічного дискурсу та призвели до появи нових, поки що не вирішених проблем у сфері правових взаємовідносин. Питання врегулювання суспільних відносин у цифровому просторі — один із сучасних викликів для демократичного суспільства з огляду на пріоритетність прав і свобод людини.

Питання законодавчого врегулювання управління інтернетом та права й обов'язки держави та інтернет-посередників має стати в Україні не предметом постійних дискусій, а чіткою спільною та виваженою позицією держави, ПП та суспільства.

Список використаних джерел

1. Правове регулювання відносин у мережі Інтернет : монографія / А. П. Гетьман, Ю. Є. Атаманова, В. С. Мілаш [та ін.] ; за ред. : С. В. Глібка, К. В. Єфремової. Харків : Право, 2016. 360 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12742/1/Getman_Efremova_8-22.pdf.
2. Звіт про останні тенденції використання інтернету, мобільних пристроїв, соцмереж та інших електронних майданчиків. URL: <https://armyinform.com.ua/2020/10/za-danyumy-doslidzhen-shhomisyachna-audytoryia-soczmerezh-zroslo-do-4-mlrd-korystuvachiv/>
3. Глобальний індекс швидкості мобільного та фіксованого широкомугового зв'язку з усього світу. URL: <https://www.speedtest.net/global-index>.
4. Проект Закону про електронні комунікації від 11.12.2015 р. № 3549-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57401.
5. Проект Закону про електронні комунікації від 15.10.2019 р. № 2264 URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67082.
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

7. Бенедек В., Кетteman М. Свобода вираження поглядів та Інтернет. Спільна програма Європейського Союзу та Ради Європи «Зміцнення інформаційного суспільства в Україні». URL: <https://rm.coe.int/168059936a>.
8. Кундельська С. Європейська декларація про права людини і верховенство права в інформаційному суспільстві: спроба теоретичного аналізу. URL: <http://radnuk.info/home/24535-2013-07-21-13-30-21.html>.
9. Рекомендація CM / Rec (2007) 11 Комітету міністрів державам-членам щодо сприяння свободі слова та інформації в новому інформаційно-комунікаційному середовищі 26 вересня 2007 р. URL: <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/committee-of-ministers-adopted-texts/>.
10. Резолюція Ради з захисту свободи слова та інформації в Інтернет та онлайн засобів масової інформації. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/1466_rez_1877.htm.
11. Рекомендація CM/Rec (2016) 5 Комітету Міністрів держав-членів щодо Інтернет-свободи. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MU16013>.
12. Рекомендація CM / Rec (2018) 1 [1] Комітета министров государствам-членам о плюрализме СМИ и прозрачности владения СМИ. URL: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680790e13.
13. Рекомендація CM/Rec (2018)7 Комітету міністрів державам-членам про принципи дотримання, захисту та реалізації прав дитини в цифровому середовищі URL: https://mvs.gov.ua/upload/file/rekomendaciya_schodo_zahistu_d_tey_u_cifrovomu_seredovisch_2018.pdf.
14. Agin W. Bankruputsy and secured lending in cyberspace. *Harvard Journal of Law & Technology*. 2000. Vol. 14, № 1; Hindelang S. No Remedy for Disappointed Trust – The Liability Regime for Certification Authorities Towards Third Parties Outwith the EC Directive in England and Germany Compared / S. Hindelang // *Journal of Information, Law and Technology*. 2002.
15. Керівні принципи у сфері прав людини для інтернет-провайдерів. URL: <https://rm.coe.int/1680599368>.
16. Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи №CM / Rec (2016) 1 «Про захист й заохочення права на свободу вираження поглядів та право на приватне життя стосовно мережевого нейтралітету». URL: https://mvs.gov.ua/ua/pages/Rekomendaciya_Komitetu_ministriv_Radi_vropi_CM_Rec_2016_1_Pro_zahist_y_zaohochennya_prava_na_svoobsvo_virazhennya_poglyadiv_ta_pravo_na_privatne_zhittya_stosovno_mmerezhevog_neytralitetu.htm.
17. Рішення Європейського Суду з прав людини: Справа Ahmet Yildirim проти Туреччини. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/001-126863.pdf>.

18. Зелена книга «Правові взаємовідносини в інтернеті». URL: <https://drive.google.com/file/d/1eRz2iEOs5WYJrlj1l1IsOulQjfAl5WZ/view>.
19. Директива 2000/31/ЄС Європейського парламенту та Ради «Про деякі правові аспекти інформаційних послуг». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_224

References

1. Hetman A. P., Atamanova Yu. Ye, Milash V. S. (2016). Pravove rehuliuвання vidnosyn u merezhi Internet. S. V. Hlibka, K. V. Yefremova (Eds.) Kharkiv : Pravo. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12742/1/Getman_Efremova_8–22.pdf [in Ukrainian].
2. Zvit pro ostanni tendentsii vykorystannia internetu, mobilnykh prystroiv, sotsmerezh ta inshykh elektronnykh maidanchykyv.: <https://armyinform.com.ua/2020/10/za-danymy-doslidzhen-shhomisyachna-audytoriya-soczmerezh-zroslo-do-4-mlrd-korystuvachiv/> [in Ukrainian].
3. Hlobalnyi indeks shvydkosti mobilnogo ta fiksovanooho shyrokosmuhovoho zviazku z usoho svitu.: <https://www.speedtest.net/global-index> [in Ukrainian].
4. Proekt Zakonu pro elektronni komunikatsii 3549–1 vid 11.12.2015r. http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57401 [in Ukrainian].
5. Proekt Zakonu pro elektronni komunikatsii 2264 vid 15.10.2019 r.: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67082 [in Ukrainian].
6. Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text [in Ukrainian].
7. Benedek V., Ketteman M. (2013). Svoboda vyrzhennia pohliadiv ta Internet. Spilna prohrama Yevropeiskoho Soiuzu ta Rady Yevropy «Zmitsnennia informatsiinoho suspilstva v Ukraini». URL: <https://rm.coe.int/168059936a> [in Ukrainian].
8. Kundelska S. (2005). Yevropeiska deklaratsiia pro prava liudyny i verkhovenstvo prava v informatsiinomu suspilstvi: sprobа teoretychnoho analizu. URL: <http://radnuk.info/home/24535-2013-07-21-13-30-21.html> [in Ukrainian].
9. Rekomendatsiia CM / Rec (2007) 11 Komitetu ministriv derzhavamchlenam shchodo spryiania svobody slova ta informatsii v novomu informatsiino-komunikatsiinomu seredovyschi 26 veresnia 2007 r. URL: <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/committee-of-ministers-adopted-texts/> [in Ukrainian].
10. Rezoliutsiia Rady z zakhystu svobody slova ta informatsii v Internet ta onlain zasobiv masovoi informatsii. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/1466_rez_1877.htm [in Ukrainian].

11. Rekomendatsiia CM/Rec (2016) 5 Komitetu Ministriv derzhav-chleniv shchodo Internet-svobody. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MU16013> [in Ukrainian].
12. Rekomendatsiia CM / Rec (2018) 1 [1] Komyteta mynystrov hosudarstvam-chlenam o pliuralyzme SMY y prozrachnosty vladenyia SMY. URL: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680790e13 [in Ukrainian].
13. Rekomendatsiia CM/Rec (2018)7 Komitetu ministriv derzhavam-chlenam pro pryntsyipy dotrymanna, zakhystu ta realizatsii prav dytyny v tsyfrovomu seredovyshchi. URL: https://mvs.gov.ua/upload/file/rekomendac_ia_schodo_zahistu_d_tey_u_cifrovomu_seredovisch_2018.pdf [in Ukrainian].
14. Agin W. (2002). Bankruputsy and secured lending in cyberspace. *Harvard Journal of Law & Technology*. Fall 2000. Vol. 14, № 1; Hindelang S. No Remedy for Disappointed Trust – The Liability Regime for Certification Authorities Towards Third Parties Outwith the EC Directive in England and Germany Compared. S. Hindelang. *Journal of Information, Law and Technology*. [in English].
15. Kerivni pryntsyipy u sferi prav liudyny dlia internet-provaideriv. URL: <https://rm.coe.int/1680599368> [in Ukrainian].
16. Rekomendatsiia Komitetu ministriv Rady Yevropy CM / Rec (2016). «Pro zakhyst y zaokhochennia prava na svobodu vyrazhennia pohliadiv ta pravo na pryvatne zhyttia stosovno merezhevoho neytralitetu». URL: https://mvs.gov.ua/ua/pages/Rekomendaciya_Komitetu_ministriv_Radi_vropi_CM_Rec_2016_1_Pro_zahist_y_zaohochennya_prava_na_svobso_virazhennya_poglyadiv_ta_pravo_na_privatne_zhyttya_stosovno_mmerezhevog_neytralitetu.htm [in Ukrainian].
17. Rishennia Yevropeiskoho Sudu z prav liudyny: Sprava Ahmet Yildirim proty Turechchyny. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/001-126863.pdf> [in Ukrainian].
18. Zelena knyha «Pravovi vzaiemovidnosyny v interneti». URL: <https://drive.google.com/file/d/1eRz2iEOs5WYJrlj111sOulQjfAl5WZ/view>. [in Ukrainian].
19. Dyrektyva 2000/31/Yes Yevropeiskoho parlamentu ta Rady «Pro deiaki pravovi aspekty informatsiinykh posluh. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_224 [in Ukrainian].

Е. А. Попрошаева

Защита прав человека в Интернете: руководящие принципы Совета Европы, касающиеся интернет-посредников

Аннотация. В статье рассмотрены особенности использования и защиты прав человека и интернет-посредников в сети Интернет, в со-

ответствии с Рекомендациями Комитета министров Совета Европы государствам-членам касающиеся интернет-посредников. Осмотрено основные документы Совета Европы, касающиеся информационного общества и защиты прав человека в сети Интернет. Обобщены основные права и обязанности государств и интернет-посредников по обеспечению прав человека в цифровом пространстве. Уделено внимание проблемам регулирования правоотношения в сети Интернет в Украине.

Ключевые слова: *права человека, Совет Европы, интернет-посредники, сеть Интернет.*

O. A. Poproshaeva

Protection of human rights on the Internet: main principles of the Council of Europe concerning on the Internet intermediaries

Summary. The article considers the features of use and protection of human rights and the Internet intermediaries, in accordance with the Recommendations of the Committee of Ministers of states concerning the Council of Europe to member of human rights the Internet intermediaries. The main documents of the Council of Europe were reviewed they concern the information society and the protection on the Internet. The basic rights and responsibilities of states and the Internet intermediaries in relation to international human rights policy in the digital space are summarized. In particular, it is determined that any national decision or action to restrict human rights and fundamental rights on the Internet must comply with international obligations and should be based on the law. The Internet intermediaries should not have a general obligation to actively pre-monitor content and traffic data; however, in special cases specified by law, and as a result of specific instructions, the Internet intermediaries may need assistance in tracking content or data or transferring user information to a third party. Interference with Internet traffic may affect the quality of services that provides internet users and may cause blocking, discrimination or priority specific types of content, applications and services as a result to violate a right on private life and right on freedom of expression of looks which are guaranteed in accordance with the articles 8 and 10 European Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms in 1950 year.

At the same time the amount of information that is distributed with the help of providers, speed of dissemination, that there are specific algorithms deliveries of information, etc., and as the result the impact on the processes that occur in

states. It necessary to recognize these internet intermediaries with more responsibility than purely for mediation and to establish a certain framework which the Internet providers must operate.

Problem separation of regulation of legal relations in Internet was paid attention in Ukraine. In particular, it is emphasized that there is no proper regulatory framework for management and operation information space and rights and responsibilities on the Internet, and it necessary for a broad dialogue between the state, the Internet intermediaries and society to develop a common agreed position of digital space management.

The transfer of public interaction to the online space, the formation of social networks as platforms for communication and expression of their own position and resource for receiving news created new conditions for the formation of public discourse and led to new unresolved issues in legal relations. The issue of regulating public relations in the digital space is one of the current challenges for a democratic society given the priority of human rights and freedoms.

The issue of legislative regulation of Internet management and the rights and responsibilities of the state and Internet intermediaries should not be the subject of constant discussions in Ukraine, but a clear common and balanced position of the state, Internet intermediaries and society.

Key words: *human rights, Council of Europe, Internet intermediaries, Internet.*